

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

20 Haziran 2024 günü Mardin'in Mazıdağı ve Diyarbakır'ın Çınar ilçeleri arasında meydana gelen yangınlar çoğunluğu ekili olan 50 bin dönümden geniş bir alanda etkili olmuştur. Bu yangınlarda 15 yurttaş yaşamını yitirirken 100'e yakın yurttaş yaralanmış ve binlerce hayvan yaşamını yitirmiştir. Ekolojik kırım kategorisine alınabilecek bu ve benzeri önlenabilir yangınların ihmali ve dahli bulunan kamu kurumlarının araştırılması ile yurttaşların maddi ve manevi zararlarının tespit ve tanzim edilmesi için Anayasa'nın 98'nci, İçtüzüğü'nün 104'ncü ve 105'nci maddeleri gereğince Meclis Araştırması açılmasını arz ve teklif ederim.

Salihe AYDENİZ

Mardin Milletvekili

George ASLAN

Mardin Milletvekili

Beritan GÜNEŞ ALTIN

Mardin Milletvekili

Kamuran TANHAN

Mardin Milletvekili

GEREKÇE ÖZETİ

20 Haziran 2024 günü Mardin'in Mazıdağı ilçesi ile Diyarbakır'ın Çınar ilçeleri arasında meydana gelen yangınlar, öncesinde gerekli önlemler alınmadığı, yangın esnasında ise uygun teçhizat ile yeterli düzeyde müdahale edilmediği için bir felakete dönüştürülmüştür. Yarısından fazlası ekili olan 50 bin dönümden geniş bir alanda etkili olan yangın neticesinde en az 15 yurttaş yaşamını yitirmiş, 100'e yakın yurttaş yaralanmış, binlerce hayvan ise yaşamını yitirmiştir. On binlerce dönümlük alana yayılan yangın ilk belirlemelere ve görgü tanıklarının aktarımlarına göre 37 yıldır değiştirilmeyen odun elektrik direklerinden çıkmış olmasına rağmen yapılan resmi açıklamalar, kamu kurumlarının yangındaki sorumluluğunu görünmez kılmak için yangının anız yakmadan meydana geldiği yönündedir. DEDAŞ'ın hizmet ürettiği, Kürtlerin yoğun yaşadıkları illerde, özellikle yaz aylarında artış gösteren yangınların doğaya, tarımsal üretime ve insan yaşamına olan etkilerinin ve önleyici tedbirler almayan kamu kurumlarının sorumluluklarının araştırılması ile yangınlardan zarar gören yurttaşların zararlarının tespit ve tanzim edilmesi için Meclisin inisiyatif alarak araştırma komisyonu kurması elzemdir.

GEREKÇE

Yangınlar, çeşitli sebeplerle ortaya çıkan can ve mal kaybı başta olmak üzere doğaya ciddi zararlar oluşturan ve giderilmesi olanaksız sonuçlara neden olan afetlerdir. Dikkatsizlik, tedbirsizlik, ihmâl ve kasti durumlardan kaynaklanan yangınların çoğunda büyük ölçüde can ve mal kaybı olmaktadır ve ne yazık ki Türkiye’de de bu tarz yangınların sayısı özellikle yaz aylarında artmaktadır. Yangının asıl oluşturduğu yok edici etki ise en çok ormanlık alanlarda gün yüzüne çıkmaktadır.

Orman ve tarım arazilerinde görülen yangınların dikkatsizlik sebebiyle olduğu gibi kasti olarak da ortaya çıktığı geçmiş tecrübelerle sabittir. Çıkan kimi yangınlara teknolojinin sunduğu imkanların kamu kurumları tarafından kullanılmadan “müdahale edildiğiyle” veyahut da yangını söndürmek için seferber olan bölge halkının türlü gerekçelerle engellenmesiyle yine daha önce çok kez karşılaşılmıştır. 2023 yılının Ağustos ayında Şırnak’ın birçok ilçesinde “çıkan” orman yangınlarına Tarım ve Orman İl Müdürlüğü ekiplerinin müdahale etmediği, yangını söndürmek isteyen bölge halkının ise kolluk vasıtasıyla engellendiği bilinmektedir.

2024 yılı yaz aylarında da özellikle Kürtlerin yoğun yaşadıkları illerdeki tarım arazilerinde hayatın olağan akışına aykırı şekilde ortaya çıkan yangınlar sonucunda on binlerce dönüm tarım arazisi ve ormanlık alan yanarken yangınlar yerleşim yerlerine/köylere kadar erişmiş ve çok sayıda yurttaşın ve hayvanın can vermesine sebep olmuştur, ekosisteme ciddi zararlar vermiştir.

Hizmet ürettiği illerde, DEDAŞ’ın aşırı sıcakların yaşandığı yaz aylarında dahi tarımsal arazilere verilen elektriği günlerce haftalarca kesmesi, daha sonra ise elektriği bir anda yüksek voltajda vermesi dolayısıyla, yıllardır yangınlarla sık sık karşılaşılmakta, on binlerce dönümlük tarım arazileri yanmaktadır. Bunun neticesinde tarımsal üretim düşüş gösterirken zararları kamu tarafından tazmin edilmeyen bölge halkı ise zaten var olan ekonomik krize ek olarak bir kat daha derin yoksullukla baş başa bırakılmaktadır. Geçtiğimiz haftalarda da Mardin’in Derik ve Kızıltepe ilçeleri başta olmak üzere bölgenin birçok yerinde yine DEDAŞ’ın tarım arazilerine uzun süre kesinti yaptığı elektriği bir anda yüksek voltajda vermesinin sonucunda, 10 bin dönümden fazla buğday ekili tarım arazisi yanmış, yüzlerce sulama borusu kullanılamaz hale gelmiş, onlarca hayvan ise yaşamını yitirmiştir.

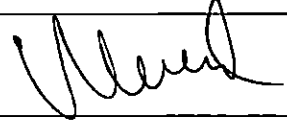
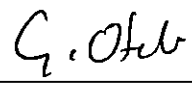
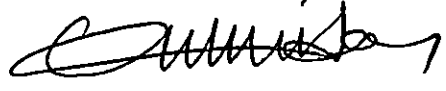
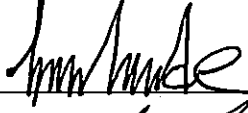
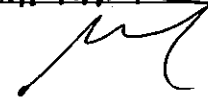
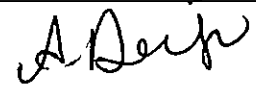
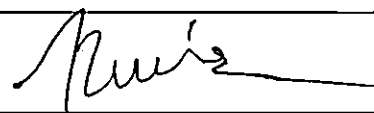
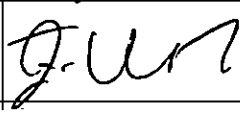
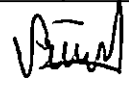
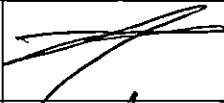
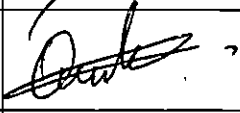
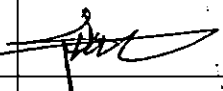
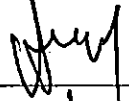
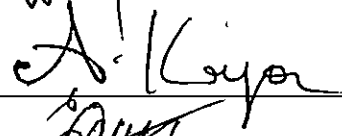
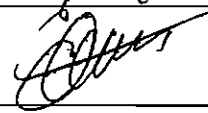
Kızıltepe ve Derik’teki bu yangınların hemen ardından 20 Haziran günü Mardin’in Mazıdağı ilçesi ile Diyarbakır’ın Çınar ilçesi arasında başlayan yangınlar ise göz göre göre kurumlar

eliyle bir felakete dönüştürülmüştür. Yarısından fazlası ekili olan 50 bin dönümden geniş bir alanda etkili olan yangın neticesinde en az 15 yurttaş yaşamını yitirmiş, 100'e yakın yurttaş yaralanmış, binlerce hayvan ise yaşamını yitirmiştir. Bu büyük yangından yalnızca üç gün önce başka bir yangınla karşılaşan bölge halkının, daha önce defalarca kez olduğu gibi DEDAŞ'a 40 yıllık elektrik direklerinin değiştirilmesine dair tekrar başvuruda bulunmasına rağmen yetkililer bu talebe yine kulak tıkamıştır. Gerekli tedbirlerin alınmamasının sonucunda 20 Haziran gecesi, on binlerce dönümlük alana yayılan yangının da 40 yıllık odun elektrik direklerinden çıktığı ilk belirlemelerle ve görgü tanıklarının aktarımlarıyla sabittir. Ancak yangına vaktinde ve gerekli ekipmanlar ile müdahale edilmemesinde esas sorumluluk sahibi olan valilikler ve diğer yetkili kurumlar, bu gerçeğin üstünü örtmek ve kamu kurumlarının bu faciadaki rolünü görünmez kılmak için "suçu" çiftçiye atmaya çalışmakta, yangınların anız yakmadan dolayı ortaya çıktığını iddia etmektedirler.

2022 yılı yaz aylarında dönemin Tarım ve Orman Bakanının ilk olarak Muğla'nın Datça ilçesinde çıkan yangınlara müdahalede kullanıldığını açıkladığı gece görüşlü yangın söndürme helikopterleri ve mevcut Tarım ve Orman Bakanı İbrahim Yumaklı'nın 15 Haziran 2024'te yerli imkanlarla geliştirildiğini müjdelediği yangın söndürme işlemlerinde kullanılan helikopterleri, 20 Haziran 2024'teki Çınar-Mazıdağı yangınlarında bölge halkının ve belediyelerin tüm taleplerine rağmen valilikçe "gece görüşlü helikopter yok" gerekçesiyle temin edilmemiş ve yangının sabah saatlerine kadar yayılarak devam etmesine seyirci kalınmıştır. Çınar-Mazıdağı yangınlarının hemen ertesi günü ise bu halikopterlerin Balıkesir ve kimi başka illerde çıkan yangınların söndürülmesinde kullanıldığına dair görüntüler kamuoyuna yansımıştır. Mardin ve Diyarbakır'da Tarım ve Orman Bakanlığının envanterinde bulunan gece görüşlü yangın söndürme helikopterlerinin bölgeye sevk edilmemesine ek olarak yangını kendi imkanlarıyla söndürmek için seferber olan halkın önünün kesilmesiyle yangın daha geniş arazilere yayılmıştır. İlgili kamu kurumlarının yeterli müdahale etmemesine rağmen kayyımlardan bir enkaz devralan DEM Parti yönetimindeki belediye ekipleri ise ilk andan itibaren tüm gücüyle yangın söndürme çalışmalarına katılmıştır.

20 Haziran gecesi ayrıca hem Mardin hem de Diyarbakır'daki hastanelerde ambulans ve yanık ünitelerinin yetersizliğinden dolayı büyük bir kaos meydana gelmiştir. Büyükşehir statüsünde yer alan Mardin'de hiçbir hastanede yanık ünitesi bulunmazken Diyarbakır'da yalnızca bir hastanede yanık ünitesinin bulunması yaralıları nitelikli bir tedaviye erişememesine, durumlarının daha da ağır hale gelmesine neden olmuştur.

Ekolojik kırım kategorisine alınabilecek olan bu ve benzeri önlenabilir yangınların önüne geçilmemesinin, kamu kurumlarının ve Dicle Elektrik Dağıtım AŞ.'nin bu yangınlardaki sorumluluklarının, bu yangınların ekosisteme ve insan yaşamına yaptığı zararların araştırılması ile yurttaşların karşı karşıya kaldıkları maddi ve manevi zararların tespit/tanzim edilmesi ve afet bölgesi ilan edilmesi için Meclis araştırması açılması zaruridir.

1	MERAL DANIŞ BEŞTAŞ	ERZURUM	
2	ÇİÇEK OTLU	İSTANBUL	
3	MAHMUT DİNDAR	VAN	
4	NEJLA DEMİR	AĞRI	
5	HALİDE TÜRKOĞLU	DİYARBAKIR	
6	ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU	KOCAELİ	
7	ÖZGÜL SAKİ	İSTANBUL	
8	AYŞEGÜL DOĞAN	ŞIRNAK	
9	MEHMET RÜŞTÜ TIRYAKI	BATMAN	
10	ZÜLKÜF UÇAR	VAN	
12	HÜSEYİN OLAN	BİTLİS	
13	SEVİLAY ÇELENK ÖZEN	DİYARBAKIR	
14	YILMAZ HUN	İĞDIR	
15	ÖZNUR BARTİN	HAKKARİ	
16	SABAHAT ERDOĞAN SARITAŞ	SİİRT	
17	ALİ BOZAN	MERSİN	
18	ADALET KAYA	DİYARBAKIR	
19	ÖMER ÖCALAN	ŞANLIURFA	
20	HEVAL BOZDAĞ	AĞRI	